

Får du se riktigt bra magi är det som ett slag i ansiktet, säger trollkarlen JOHAN STÅHL. Han har nått sina mål, lagt världen för sina fötter, startat en festival och en högskoleutbildning i magi. Nu tar han både SM och NM i trolleri till Uppsala under en magisk helg i april.

ännu bättre magi åt världen! av Mia Ulin

Jag möter Johan Ståhl en eftermiddag på fiket på Uppsala Stadsteater. Det är egentligen stängt, men när jag berättar att jag ska träffa Johan serverar den vänliga personalen genast kaffe och goda bakverk från det egna bageriet. På Stadsteatern är Johan en välkänd och omtyckt profil. Själv lärde jag känna honom för tio år sedan via ett affärsnätverk, och sedan dess har jag med spänning följt hans karriär. Våren 2016 kommer han på nytt att ta Stadsteatern i besittning under en magisk helg.

– Trollerivärlden ger dig en udda känsla av att inte förstå, allting bygger på att det är helt och hållet oförklarligt. Vi vill tro på magi och söker saker vi inte kan förklara, något som är större än oss själva, säger Johan Ståhl.

För tio år sedan startade Johan Ståhl *Uppsala Comedy Corner* med kända och okända *stand up*-artister från hela Sverige. Först tre år på dåvarande Harrys på Dragarbrunnsgatan, sedan ett halvår på Stadsteatern.

Redan vid fyra års ålder minns han att han såg en trollkarl trollo fram pengar och godis och tyckte det var ett praktiskt sätt att tillskansa sig detta. Ändå dröjde det till fjortonårsåldern innan Johan började med magi på allvar.

– En kompis lärde mig trollo bort en femkrona. Sedan var jag fast och började öva. Jag började trollo på barnkalas, studentskivor, gasquer och andra tillställningar.

MAGISKA BRÖDER OCH SYSTRAR

Sin ”riktiga” trolleriutbildning fick Johan hos Uppsala Magiska Bröder, Uppsala läns officiella trolleriklubb som grundades 1946. Namnet till trots är den öppen för både män och kvinnor och man träffas två gånger i månaden. Hugade aspiranter får ”trollo in” sig för övriga medlemmar, som sedan tar beslut om antagningen.

– Jag var flitig på medlemsmötena, hade stora öron och liten mun och lärde av de stora trollkarlarna, bland andra den legendariske uppsalabon Topper Martyn.

Trollkarlen Topper Martyn avled 2004 vid åttioett års ålder. Han är relativt okänd i Sverige men en legend i världen med bland annat en festival till hans ära i Japan. Topper lär ha sagt: ”Jag kan åka iväg till Asien och skriva hundratals autografer, men komma hem till Uppsala och vara helt anonym”.

– Topper Martyn blev en förebild för mig. Han tog sig alltid tid och berättade om sina erfarenheter.

Under tre år pluggade Johan ekonomi och marknadsföring vid Uppsala universitet och bekostade studierna med hjälp av trolleri. År 2002 fick han ett erbjudande om engagemang från Wallmans Salonger i Oslo. Det blev 175 föreställningar för sammanlagt 57 000 personer.

– Plötsligt slog det mig – jaha, då är jag proffs då. Det var en fantastisk känsla. Man fick liksom komma in i ett gäng, bli medlem i ”klubben” professionella trollkarlar! I början var det mycket viktigt för mig att ”vara proffs”.

Sedan dess har Johan försörjt sig på heltid som trollkarl, både med publika engagemang, företagsevenemang och egna shower. Han har också varit engagerad i projekt för bland annat SVT, TV4, Meteor film & television och Nordisk Film.

STOLTHETEN FÖRSVANN

Men livet och karriären har inte bara varit en rak bana för Johan. Vid tjugofem års ålder hade han en djup kris, då han tyckte att allt han gjorde var dåligt och att det var för slitsamt att hålla på med trolleri.

– Jag försökte göra det som jag trodde publiken ville se istället för att göra det jag ville göra. En bra kväll tyckte

publiken att det var bra, men jag tyckte inte det. En dålig kväll tyckte ingen att det var bra. Jag kände inte längre någon stolthet över det jag gjorde.

I samma veva åkte Johans sambo och nuvarande fru iväg till Indien i sjutton dagar för att gå på yogaläger. Då tog han beslutet som blev avgörande för hans framtid.

– Jag bestämde mig för att göra mig själv stolt igen. Om jag inte lyckades med det skulle jag sluta trolldom. Jag låste in mig och gick inte utanför dörren på sjutton dagar. Skapade, övade. Det har lagt grunden för det jag är i dag.

Resultatet av Johans sjutton dagar blev att han började tävla. Och trollandet fortsatte.

– Man måste våga utvärdera det man gör, våga byta riktning om man känner att man är på väg åt fel håll. Det är viktigt. Två gånger per år har jag total karriärkris och utvärderar allt. Det är väldigt jobbigt, men jag måste nog göra det för att känna att jag är på rätt spår.

Johan refererar till den amerikanske illusionisten och libertarianen Teller, som anser att den enskilt viktigaste detaljen för konstnärlig frihet är att ha låga omkostnader.

– Han kan leva på samma lön som för tjugofem år sedan. Man ska kunna tacka nej till ett gig om det inte känns bra.

Johan satte upp tydliga mål: Han skulle vinna Svenska och Nordiska mästerskapen samt VM. Och så skulle han uppträda i Hollywood.

Han vann *World Magic Seminares close-up*-tävling i Las Vegas 2008 och blev Svensk och Nordisk mästare i trolleri 2009. Vinsten i Las Vegas ledde till världsturné och shower på The Magic Castle i Hollywood, dit han sedan dess har en stående inbjudan.

”Att starta en högskoleutbildning i magi som hjälper mina konkurrenter att bli bättre är ju egentligen korkat.

VISIONEN OM NÅGOT STÖRRE

Målen var uppnådda och Johan fick dessutom en prestigefull inbjudan till *4F Convention* i USA med de bästa *close up*-magikerna i världen. Men han mådde inte bra.

– En kväll på kongressen satt jag och pratade med den framstående trolleriartisten Vladimir. Jag kände mig ledsen och lättade mitt hjärta. Vladimir sa: ”Johan, det finns bara två besvikelser i livet: 1. Du får inte det du vill. 2. Du får det du vill.”

– Då började jag gråta. Jag stod på toppen, jag hade uppnått alla mina mål, men kände mig vilsen. Vad skulle jag göra nu? Jag insåg att jag måste hitta en vision som ser längre än målen. Om man inte har en plan för vart man vandrar vet man inte vart man är på väg.

Johan berättar att han nyligen snöat in på rockbiografier. Många av de stora artisterna beskriver att det roligaste i karriären var vägen dit, när de fick kämpa. Känslan att som ny och okänd vinna över en publik på sin sida och att de faktiskt börjar gilla en. Han kände igen känslan och ville tillbaks till den.

– Det blir så lätt jag, jag, jag... Jag kom på att jag ville göra något som är större än mig själv och bestämde mig för att göra en festival i världsklass och en högskoleutbildning i magi.

Jag vill göra något som alla i Uppsala kan delta i och vill sluta upp kring.

SVERIGES HOGWARTS

Sommaren 2015 startade den första fristående högskolekursen i magi i Norra Europa. Den arrangeras under Dans- och Cirkushögskolan i Stockholm, DOCH, Sveriges konstnärliga högskola för utbildning och forskning i dans och cirkus. Johans dröm är att den här utbildningen så småningom ska utvecklas till en internationell kandidatexamen på högskolenivå.

– Att starta en högskoleutbildning i magi som hjälper mina konkurrenter att bli bättre är ju egentligen korkat, menar Johan. Men det bryr jag mig inte om.

För att bli antagen till kursen ska man ha minst 7,5 högskolepoäng inom området samt fem års erfarenhet av utövande av magi på hög nivå. I föreläsningar, seminarier och workshops får studenterna möta olika arbetssätt inom magi, framför allt vilseledning (*misdirection*) och icke-linjära metoder (då man jobbar med flera hemliga metoder på en och samma gång, vilket gör det väldigt svårt för publiken att förstå vad som egentligen sker) både på en praktisk och en teoretisk nivå. (Källa: Kursprogrammet vid DOCH.)

Johan är grundare och kursansvarig för utbildningen där engelska är officiellt språk. Huvudlärare är den svenske trollkonstnären Tom Stone, känd över hela världen för sin kreativitet och sina praktiska innovationer. Dessutom sker föreläsningar på Skype med de bästa i världen inom sina områden.

FESTIVALEN

2014 grundade Johan Ståhl festivalen *Uppsala Magic & Comedy*. Under tre dagar helgen före Valborg var det komik och magi i dubbel bemärkelse i hela Uppsala med artister som Anna-Lena Bergelin, Adeel Faqih, Al Pitcher, Tobbe Trollkarl, Tomas Oredsson, Zillah & Totte och Magnus Betnér. Även internationella artister från USA, Nya Zeeland och Spanien var på plats. Samtidigt hölls SM i trolleri.

Regerande världsmästaren Yu Ho-Jin från Sydkorea gjorde två utsålda föreställningar på Stadsteatern.

– Han trollar med sådan känsla att det är svårt att förklara. Många hade tårar i ögonen för att det var så kraftfullt!

För andra gången kommer nu SM i trolleri att hållas i Uppsala under *Uppsala Magic & Comedy Festival* den 19–24 april 2016. Från och med 2016 är den årligt förekommande och nu hålls även de nordiska mästerskapen under festivalen.

– Många sade till mig inför UMC 2014: ”Det är väl lite mycket att försöka fylla hela Stadsteatern...” och menade att jag tagit mig vatten över huvudet.

2016 är både Stadsteatern, UKK, Reginateatern, Norrlands nation och Radisson Blu bokade. Dessutom kommer det att ges uppträdanden på Gågatan och lite överallt i stan. Besökarna kommer från hela Norden och från hela världen och över närmare sextio olika artister från fyra olika världsdelar.

– Cirka 150–200 trollkarlar från hela världen kommer till Uppsala. Det kommer att märkas!

Johans vision med festivalen är att skapa något liknande *Edinburgh Fringe Festival*, som är den största festivalen i sitt slag i världen med teater, humor, magi, dans, sång etc. Det händer saker överallt, alla är delaktiga och alla får lite mer än de förväntar sig.

– Jag skulle kunnat arrangera den här festivalen i Stockholm eller var som helst i Sverige, men jag vill skapa en bra möjlighet för Uppsala. Jag vill göra något som alla i Uppsala kan delta i och vill sluta upp kring. Om alla vill kommer vi att åstadkomma något otroligt häftigt på sikt.

Johans absoluta ambition är att festivalen ska vara som en brygga mellan olika subkulturer, tillgänglig för alla och kännas schysst för barnfamiljer, studenter och vuxna. Du ska kunna delta oavsett ålder och det ska även finnas gratis aktiviteter.

– Jag kan inte se mitt liv utan de här projekten. Det finns ett talesätt som lyder: ”Det bästa tillfället att planera ett träd var för 30 år sedan. Det näst bästa tillfället är idag” Jag har planterat mitt träd och när jag är sextiofem står det där. Stadigt.

– Som trollkarl skapar du en alternativ verklighet där ingenting är omöjligt. Det kanske är det som är min långsiktiga vision, att genom mina projekt ge världen ännu bättre magi och ge alla mer tro på att ALLT är möjligt. I slutet av dagen handlar det om samma sak, man ska känna stolthet och glädje i det man gör. Då kommer allt att bli så bra som det kan! ✨

OM JOHAN STÅHL

Ålder: 36 år

År som trollkarl: 22

År som professionell: 14

Familj: Hustru, ett barn och perserkatten Chili

Kommer från: Uppsala

Trolleri är konsten att underhålla en publik genom att skapa illusioner och falska sinnesintryck som förvånar och förbluffar.
(Wikipedia)

”Det är oförsämligt att Johan Ståhl fått så lite uppmärksamhet i Sverige. Förra veckan utsågs han till världens bästa trollkarl vid World magic seminar. Och här hemma tatar vi fortfarande om den där fjanten Joe Labero.”
(Alex Schulmans innelista 2008)